

ŽIVA ZAJEDNICA

1F2384 E

Ožujak / März 1983

Broj **3** (39)

»LEBENDIGE GEMEINDE«

MITTEILUNGSBLATT DER

KROATISCHEN KATHOLISCHEN MISSIONEN

ERSCHEINUNGSORT FRANKFURT AM MAIN

CIJENA/PREIS 1,-DM

LIST HRVATSKIH KATOLIČKIH MISIJA

Bogu ćeš se svome klanjati!

Svako je vrijeme sveto. Svi su dani, mjeseci, godine i stoljeća sveti – Božji su dar. No, u crkvenoj godini postoje dva posebno sveta vremena: došašće koje smo nedavno slavili i korizma u koju smo evo ušli na Pepelnicu.

I jedno i drugo sveto vrijeme stoji u znaku **pustinje**. Naročito korizmeno. Liturgijski tekstovi puni su pustinskih slika, a događaji u pustinji puni znakovitosti i poručljivosti.

Pustinja – mjesto susreta s Bogom

Kad god Bog naumi nekome povjeriti značajniju službu odvodi ga u pustinju

„da bi mu tamo govorio srcu“. Svoj izabrani narod dovodi On iz Egipta u slanu, neplodnu, nenastanjenu Sinajsku pustinju. Svoje proroke, sjetimo se samo Ilije i Ivana Krstitelja, šalje na duhovno doškolovanje u zemlju bezvodnu gdje je bilje krhljavo i gdje sunčana žega ispija snagu prirode i čovječjeg organizma. Samog Isusa Krista, najvećeg od svih proroka, dovodi Duh na četrdesetdnevni boravak u pustinji da bi ga pripremio za mesijansko djelo čovjekova otkupljenja.

Pustinja je dakle, svetopisamski gledano, privilegirani kraj za drugovanje s

Du sollst anbeten Gott,
deinen Herrn... (Matth. 4,10)

Bogom. Tamo gdje ljudski glasovi te buka i žurba ne dopiru, lakše se koncentrirati na Božji glas, na njegovo milosno kazivanje i priopćavanje i postajati Božjom svojinom. U pustinji je lakše nego gdje drugo susresti živoga i velikog Boga. U njoj su se Božji zanesenjaci i zaljubljenici kalili za svoje pozive i bit će je uvijek dosta za one koji su je dostojni. Biblija poznaje puno takvih primjera. Ta u njoj su dane ploče zakona, u njoj je narod hranjen manom, u njoj je on ljudskim očima gledao silu Božju. U njoj anđeli Isusu služe.

U pustinji je i napasnik

Pustinja ima i svoju drugu stranu. Glad, žeđa, umor, samoća i nesigurnost znaju toliko prepasti i prodrmati čovjeka da on zaboravlja tko je, kamo ide, zašto zapravo živi. Da, u pustinji koja je i kraj u kojem boravi napasnik, taj ričući lav koji traži koga da proždre, događa se nerijetko da čovjek zaboravlja i odbacuje Boga. Bilo je tako i s Izraelom. Četrdesetak godina lunjanja po sinajskim bespućima učinilo je da je narod zabora-

Ambroz Testen: Isus pada pod križem

U ovom broju

- Bogu ćeš se svome klanjati str. 1–2
- „Ima dana koji vrijede vjekove“ str. 3–5
- Komemoracija smrti kard. Stepinca str. 6
- Vrijeme svjedočenja str. 7
- Ivana Brlić-Mažuranić str. 8
- Iz naših misija str. 9–12
- Je li alkohol lijek? str. 13
- „Ja bih u svećenike“ str. 14
- Čudesni svijet čovjekova nastajanja str. 16

vio veličanstvena djela koja je zbog nje-ga i za njega, za njegovu vjeru, slobodu i budućnost učinio Bog. Izraelci okreću leđa Bogu. Misirske lonce cijenili su vi-še od Božje nazočnosti, a pred zlatnim teletom klanjali su se kao pred Bogom otaca svojih. Čak je i div biblijske povi-jesti – Mojsije, podlegao napasti nevje-re i sumnje. Zato nije ni stigao, kao ni većina naroda koji izveo iz ropstva, u Obećanu zemlju. Naš Kranjčević je to zorno i potresno izrekao kad je napisao:

„I tebi baš što goriš plamenom
Od ideala silnih, vječitih,
Ta sjajna vatra crna bit će smrt,
Mrijeti ti ćeš, kada počneš sam
U ideale svoje sumnjati.”

Nevjera, sumnja, pustinja učiniše da ni on nikada ne dođe na cilj koji mu je stal-no lebdio pred očima.

Pustinjski nalet napasnikov osjetio je i sam Gospodin Isus. Kad je poslije četr-desetdnevnog posta ogladnio, pristu-pio mu je đavao i rekao mu da kamenje pretvori u kruh i da mu se pokloni. Ovd-je se sotonu sukobljava s Glavom novo-ga Izraela. Ishod je, jasno, bio predvidl-jiv. Tri Kristove riječi: „Ne živi čovjek samo od kruha... Bogu ćeš se svome klanjati... Nemoj iskušavati Gospodi-na Boga svoga...” bile su dovoljne da sotonu nagnaju u bijeg.

Pustinja – slika našega života

Ljudski je život također jedna vrsta pustinje – mjesta milosnog susretanja s Bogom, ali i mjesta kušnje. Za vrijeme svojega zemaljskog života možemo susresti Boga, možemo ga upoznati, povjerovati mu, uzljubiti njega i sva njegova djela na čelu s čovjekom. U pu-stinji zemaljskog bivanja pruža nam se prilika za drugovanje i prijateljevan-

je s Bogom. Najveći dio živućeg čovje-čanstva, kao i minuli naraštaji, nalazi Boga kad god ga ozbiljno traži.

Ali ovaj naš život poznaje i drugu stra-nu medalje: napast, kušnju, napasnika na djelu. Ishod čovjekova hrvanja s nje-govim „neprijateljem od početka” nije lako predvidjeti, iako je čovjek napasto-van slično kao i Krist. Nemali broj ljudi, naime, podliježe napasti da „živi samo od kruha”, za kruh, za imanje, za opipl-jivo i vidljivo, ne vodeći računa o riječi Božjoj koja daje pravi život. I druga je napast, u ovom tzv. ateiziranom vreme-nu, vrlo aktualna: čovjek našega stolje-ća zamijenio je klanjanje pravom Bogu služenjem stotinama idola, krivih bo-gova. Moderni bezbožnik i te kako skrušeno prigiba koljena pred bogići-ma novca, bogatstva, seksa, alkohola, droge, ideologija. Napasnik na ovim područjima niže pobjede, iako Krist naređuje: „Bogu ćeš se svome klanjati i njemu jedinome služiti”.

Ovo vrijeme korizme u koje smo ušli kao i cijeli naš život jest jedan teški i te-gobni hod kroz pustinju prema Obeća-noj zemlji. Svi smo pozvani na dublje i na osobnije proživljavanje svojega za-jedništva s Bogom po molitvi, sakra-mentima, djelima ljubavi i djelima po-kore. Svi smo u ovo sveto vrijeme poz-vani na radikalno odbacivanje đavla, njegovih napasti i njegovih djela i bez-zuvjetno prijanjanje uz Evanđelje Kri-sta osloboditelja.

Samo onaj koji živi od svake riječi koja izlazi iz usta Božjih i koji se, po Kristo-vu uzoru, „samo Bogu klanja” stići će si-gurno poslije zemaljskog puta po pu-stinji života u zemlju obećanu.

Korizma je ozbiljni poziv na takav ži-vot.

Poruka Svetoga Oca za Korizmu 1983.

„Svi koji prigriše vjeru držahu se zajed-no i sve im bijaše zajedničko. Prodavali bi pokretna i nepokretna dobra i to bi dijelili svakom prema njegovoj potre-bi” /Dj 2, 44 – 45/.

Riječi sv. Luke koje smo čuli, odzvanja-ju u mojem srcu upravo u času kad se spremamo ponovno slaviti liturgijsko doba Korizme: to su dragocjeni tjedni koje Crkva nudi svim kršćanima, kako bi im omogućila da razmatraju iz dubine duše o svojem dubokom identi-tetu djece Nebeskog Oca i braće sviju ljudi, te da pronađu novi polet za stvar-na i velikodušna darivanja, jer nas je Bog pozvao da utemeljimo svoj život na ljubavi.

Naš je odnos prema bližnjemu dakle od bitne važnosti. Kad govorim o „bližnje-mu” mislim na one koji nas okružuju, u obitelji, u susjedstvu, u selu, u gradu. Ali to su isto tako i oni koje susrećemo na radu, oni koji trpe, koji su bolesni, osamljeni, koji su zaista siromašni. Mo-ji su bližnji i oni koji su geografski dale-ko ili prognani iz domovine, bez zapos-lenja, bez hrane i odjeće a često i bez slobode. Moji su bližnji svi one nesret-nici koje su nepredvidive i dramatične katastrofe potpuno ili gotovo potpuno unesrećile, bacile u tjelesnu ili duševnu bijedu, i veoma često u žalost što su iz-gubili svoje najmilije.

Korizma je zaista hitan poziv Gospodi-nov na unutarnju osobnu i zajedničku obnovu, u molitvi i u povratku k sakra-mentima, ali isto tako u iskazivanju lju-bavi osobnim ili skupnim darivanjem vremena, novca, dobara svake vrste, s ciljem da pritekemo u pomoć svojoj braći u svijetu. Darivanje je dužnost svakog čovjeka dobre volje, a posebno Kristovih učenika. Način darivanja može biti višestruki: od dobrovoljnog služenja u duhu Evanđelja pa do veli-kodušnih i ponovljenih darova naših suvišnih stvari a ponekad i potrebnih, sve do rada koji pružamo nezaposleni-ma ili onome koji je u opasnosti da izgubi svaku nadu.

Na koncu, ova će Korizma 1983. godine biti posebna milost, jer se poklapa s otvorenjem Svete godine Otkupljenja; bit će podobna da u dubinama pokrene život kršćana, kako bi ovaj što bolje odgovarao Božjem pozivu, koji mu je

Judejska pustinja – privilegirani kraj Božjih odabranika

Reportaža iz Rima

„Ima dana koji vrijede vjekove“

(Zapisi s kardinalskog promaknuća zagrebačkog nadbiskupa)

Hrvatski vjernici koji su početkom veljače ove godine došli u Rim da bi prisustvovali kardinalskom promaknuću zagrebačkog nadbiskupa dr. Franje Kuharića, neće tako lako zaboraviti tog vrlo značajnog događaja, lijepih obreda i zanimljivih susreta. I ovoga puta su posvjedočili svoje crkveno i narodno zajedništvo. Nije ih bilo na tisuće kao kod kanonizacije sv. Nikole, kao u Svetoj ili Branimirovoj godini. Ali imajući u vidu ekonomske teškoće, nije ih ni bilo malo. Oko 400. Prednjačili su vjernici iz zagrebačke nadbiskupije, ali bila je prisutna i raseljena hrvatska Crkva. Naši vjernici i svećenici iz Njemačke, Francuske, Švicarske, Kanade i dr. pokazali su na dan Svijećnice 1983. svoju sinovsku privrženost i svoje duboko poštovanje prema prvom čovjeku Crkve u Hrvata – kardinalu Kuhariću. Naddušobrižnički ured i Uredništvo „Žive zajednice“ zastupali su stotine tisuća hrvatskih vjernika koji rade, mole i žive svoju vjeru u Njemačkoj.

Nismo se dijelili, kao što se to zna dogoditi. Dva puna dana bili smo svi zbilja zajedno. Zajedno smo molili, zajedno pljeskali, zajedno u istom pravcu gledali i od radosti plakali.

Svi smo na okupu bili i kad je kardinal Casaroli, drugi čovjek Svete Stolice, pročitao ime Franje Kuharića. U dvorani Pavla VI koja može primiti oko 15.000 ljudi dobivao se tog časa dojam da su u njoj samo Hrvati. Tako je bilo i kad je Papa stavljao našem kardinalu crveni biret na glavu. A kad je počeo izricati govore na jezicima novoimenova-

nih kardinala, jedino pitanje koje je zaokupljalo hrvatsku, na jedno mjesto sabranu skupinu, glasilo je: „Hoće li i hrvatski?“ Progovorio je Ivan Pavao II i hrvatski. I počeo govor onim divnim „Dragi moji Hrvati“. Nigdje čuti: „Dragi Francuzi, Poljaci, Nijemci, dragi moji Španjolci“. Nigdje. Jedino kad se Hrvatima obraća običaje kazati „Dragi moji Hrvati“. Bilo je tako i na Svijećnicu. I opet su hrvatski povici ushićenja ispunili ogromnu dvoranu. Kratka, ali sažeta riječ Karola Vojtyle, Pape iz Bijeke Hrvatske, digla je sve naše hodočasnike na noge. Nije po sebi razumljivo da Rimski biskup govori hrvatski. Ovoga je puta govorio. To naraštaji koji dolaze ne bi smjeli zaboraviti! A rekao je:

„Dragi moji Hrvati!

Sve vas ovdje prisutne najsrdačnije pozdravljam. Okupljeni oko vašeg kardinala Franje Kuharića vi i svi Hrvati u vašoj domovini i po svijetu ostanite uvijek vjerni i odani Rimokatoličkoj Crkvi.“

Zna Papa i da nas je puno vani. Zna i spominje nas. Jedan od rijetkih velika-

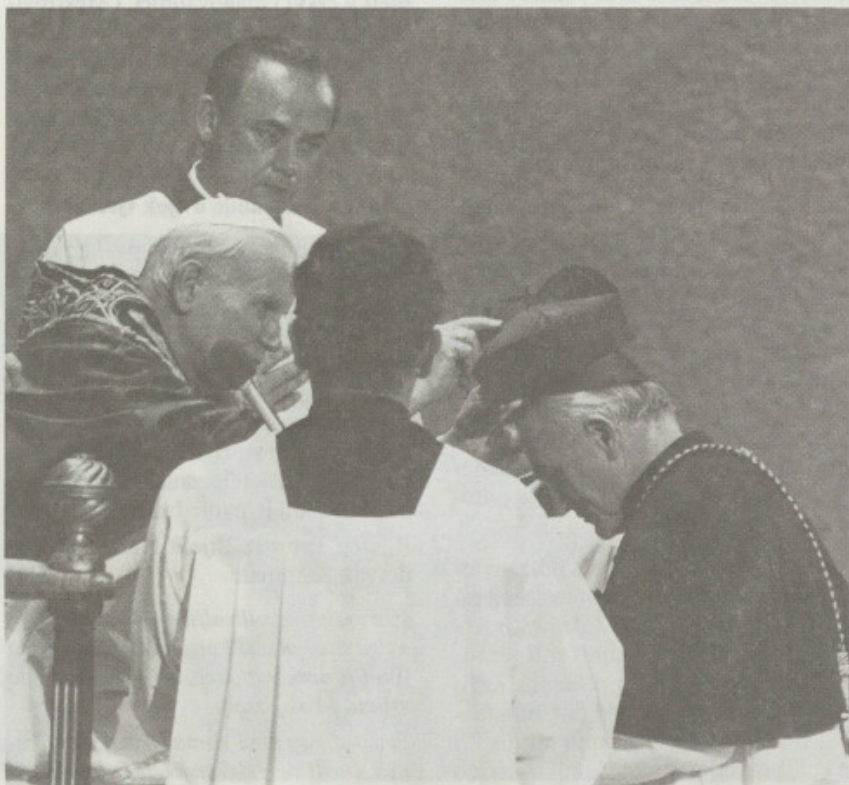
na ovoga svijeta pozna nas, zna nam i ime. I izgovara ga. Tko ne bi bio ponosan i sretan?

Poslije obreda promaknuća čestitamo našem Kardinalu. Opet smo svi skupa. Na trgu se Petrovu ori hrvatska pjesma – pjesma Kardinalu, Mariji, Hrvatskoj. Berninijeve kolonade slušaju melodiju „Lijepe naše“.

Večernja sv. Misa s kardinalima u Petrovoj bazilici prekrasna. Na oltaru do Pape i naš Kardinal. Okupljeno mnoštvo sluša Papinu riječ, prinosi Žrtvu i pjeva. Darove prinose i naši ljudi iz Domovine. I ne znaju možda da je izgradnji ove najveće i najljepše crkve svijeta nemalo doprinio i njihov sunarodnjak Siksto V. Gdje li sve nismo bili? Gdje li nas sve nema?

Kardinalski purpur – znak vjernosti Bogu i Papi do smrti

Navečer je u Svetom Jeronimu, Hrvatskom zavodu u Rimu, Kardinalov susret s hrvatskim svećenicima. Okupilo ih se oko 150. „Sv. Jeronim Hrvata“, tako reče Papa dodjeljujući našem Kardinalu naslovnu rimsku crkvu, pamti dobro brojna i velika imena hrvatskih svećenika koji su studirali u Rimu. Ne samo

Sveti Otac stavlja nadbiskupu Kuhariću na glavu crveni biret – znak kardinalske službe

upućen: postati djeca Božja i istinska opća braća svima, po primjeru Kristovom.

Na početku mojeg pontifikata govorio sam: „Širom otvorite vrata Kristu!“ Danas vam pak kažem: Širom otvorite vaše ruke da biste zaista dali sve ono što možete svojoj braći koja su u potrebi! Ne bojte se! Budite svi zajednički i pojedinačno novi i neumorni graditelji Kritove Ljubavi!

Ivan Pavao II

od jučer ili od rata na ovamo! Crkva je naša uvijek bila s naukom prijateljena! Poslije pozdrava rektora dr. Ratka Perića riječ uzima zadarski nadbiskup M. Oblak. Nije bilo nazočnika koji nije upamtio njegove riječi: „Ima dana koji vrijede godine. Ima dana koji vrijede vjekove. To se ostvarilo danas Vašim kardinalskim promaknućem.” Zbor hrvatskih studenata u Rimu, a okupili su se iz raznih redovničkih zavoda u Rimu i pridružili se svetojeronimskom u kojem su uglavnom dijecezanski svećeni-ci-studenti, pjeva nekoliko pjesama. Pod vrsnim ravnanjem vlč. Špira Marovića – njega se dobro sjećamo s proslava Velikog Hrvatskog Zavjeta u Solinu – bruji pjesma kao more, kao Jadro, kao povijest... „Na mnogaja”, „O zvijezdo mora”, vraća sve prisutne u bogoslov-ske dane kad su te pjesme učili pjevati.

U kratkoj, potresnoj riječi naš Kardinal zahvaljuje za čestitke i pita se na glas da li će ijedan od novoimenovanih kardinala uzići na stratište da posvjedoči vjernost Bogu i Papi „usque ad effusio-nem sanguinis – sve do prolijevanja krvi”. Opetovano tvrdi da je njegovo kardinalsko imenovanje dar hrvatskoj Crkvi i hrvatskom narodu. Poniznošću čovjeka Božjega traži od svih da mole za njega.

Iz stotine grla prolama se toga časa svi-ma nama dobro poznata pjesma „Za vsaku dobru reč”. Poslije zakuske sve-ćeničko mnoštvo polazi na odmor, do-brim dijelom napušta Sv. Jeronim u ko-jem Meštrovićev „Siksto V” i „Sv. Jero-nim” bdiju i čuvaju uspomene.

Sutradan 3. veljače, u rane sate, zajed-nička sv. Misa s Kardinalom u crkvi sv. Jeronima, a potom, tako se mislilo i go-ovorilo, povratak kućama. Međutim, stvari su ispale drukčije. Za vrijeme pri-kazanja rektor Perić šapće nešto Kardi-nalu da bi onda svima priopćio: „Veče-ras će Sveti Otac primiti hrvatske vjer-nike u privatnu audijenciju”. Svećenst-vo i narod pozdravlja dugim pljeskom tu veselu vijest. Misa se nastavlja, puto-vanja se odgađaju.

Naša skupina iz Frankfurta odlazi vid-jeti Generalnu kuriju Franjevačkog re-da. U vrhovnoj upravi Male braće su i dva Hrvata: generalni tajnik o. Vučemi-lo i generalni definitor o. Radić. Kažu da u dugoj povijesti reda nije bilo tak-vog slučaja. Razgledali smo kuriju. To je zbilja monumentalno i funkcionalno zdanje koje je u ratu podigao hercego-

Naddušobrižnik p. B. Dukić predaje Sv. Ocu dar hrvatskih katolika u Njemačkoj za Poljsku

vački franjevac, ondašnji ekonom Re-da, dr. fra Dominik Mandić, široj javno-sti poznat kao vrstan povjesničar. I nat-pis „Mir i dobro” na ulazu u crkvu, i tro-pleti u crkvi i blagovaonici, i Meštrovi-ćeve „Rane sv. Franje” govore o prisut-nosti hrvatskih franjevaca u kući Franji-na nasljednika. Bože, pomislismo po-novno, gdje li nas sve nema. A što bi tek bilo da smo brojniji?

„Da Hrvatska bude uvijek vjerna”

Navečer smo opet svi skupa, kao mala zatvorena zajednica, u dvorani Cle-mentina gdje će nas Papa primiti. Oči svih uprte su prema pobočnim vratima na koja ima ući Sveti Otac. „Evo ga!”, začu se žamor među pukom. Evo Oca sa svojim, evo ga u obitelji! Ruke se pru-žaju na pozdrav, riječi blagoslova lete, srce i oči i uši žele zaustaviti vrijeme. „Dobro nam je ovdje biti!”

Bijelog Papu iz Bijeke Hrvatske poz-dravlja Kardinal:

„Od sveg srca zahvaljujemo Vašoj sveto-sti za ovaj očinski prijem koji se nismo usudili očekivati, znajući Vaše brige po svijetu i Vaš posao.

Evo ovdje su pred Vama Hrvati hodočas-nici. Došli su iz Hrvatske, iz Evrope; neki iz Amerike i Kanade. Stojimo pred Va-

šom svetošću i izražavamo našu veliku zahvalnost za ljubav, za povjerenje i za zaštitu koju je Vaša svetost očitovala svi-ma nama kad je zagrebačkog nadbisku-pa imenovala kardinalom.

Pred Vama smo, Sveti Oče, puni najsr-dačnije odanosti i obećajemo posluš-nost, vjernost i ljubav. Obećajemo ta-kođer najsrdačnije molitve da Gospodin i Presveta Bogorodica štite, čuvaju uvijek Vašu, tako nam dragu, osobu, Vašu radi-nost, sva Vaša nastojanja za Crkvu, za dostojanstvo ljudske osobe, i da svi na-rodni na zemlji žive u miru, pravednosti i slobodi. Molimo također da Gospodin i Presveta Bogorodica štite Vašu domovi-nu Poljsku, koja nam je svima tako dra-ga. Ponizno molimo apostolski blagos-lov od Vaše svetosti za cijelu našu Crkvu i za sve Hrvate da Hrvatska bude uvijek vjerna.”

Val zanosnog oduševljenja prelio se, iz-lilo se toga trenutka u dvorani. Kardinal Svetom Ocu najavljuje našega naddu-šobrižnika o. Bernarda Dukića koji će mu predati „kao znak posebne ljubavi, poštovanja i zahvalnosti u ime svih hr-vatskih katoličkih misija u Njemačkoj poklon od 25.000.– DM za dragu Poljs-ku”. Naddušobrižnik pristupa Svetom Ocu i predaje oklopnici s čekom i s pis-mom u kojem stoje da su hrvatski kato-

lici u Njemačkoj tijekom 1982. godine skupili za Poljsku 44.701.- DM. Tu nisu uračunati iznosi koje su misionari osobno predali poljskoj Crkvi. Radost, snimci, bljeskalice. Potom progovara Papa. I opet hrvatski:

„Dragi moji Hrvati, hvaljen Isus i Marija!

Radostan sam, gospodine Kardinale, da sam mogao ispuniti Vašu želju da budete primljeni u audijenciju prije odlaska iz Rima zajedno s biskupima, svećenicima, redovnicima, redovnicama i mnogobrojnim vjernicima Hrvatima koji su došli iz Zagreba i ostalih biskupija iz Jugoslavije i iz drugih zemalja u kojima žive Vaši sunarodnjaci, koji su došli u Rim da prisustvuju obredima Vašeg postavljanja za kardinala. Bio sam sretan kada sam čuo da je vijest o visokom imenovanju podijeljenom Vašoj osobi, gospodine Kardinale, što sa sobom nosi novu odgovornost u krilu sveopće Crkve, da je to imenovanje prouzročilo veliku radost, ne samo u Vašoj domovini nego također i kod svih Hrvata u inozemstvu, kao i među svim katolicima u Jugoslaviji, a isto tako i kod ostalih vjerskih zajednica. Vaša uzoritost izrazila je svoje osjećaje kada ste pred oko mjesec dana bili obaviješteni o mojoj odluci da ćete biti uvršteni u kardinalski sveti zbor. Naglasili ste da to imenovanje znači ne samo moju osobnu sklonost prema Vama nego također i znak poštovanja prema katoličkoj zajednici u Zagrebu, na čijoj ste nadbiskupskoj stolici vi naslijedili, iza kako ste bili bliz suradnik obojice, cijenjenog kardinala Alojzija Stepinca i pokojnog kardi-

nala Franju Šepera. Ono je također znak poštovanja za cijelu Crkvu katoličku u Jugoslaviji i posebno kao dar za cijelu Biskupsku konferenciju. Sve ove okolnosti bile su mi nazočne u času kada sam Vašu uzoritost podignuo na čast kardinala. Posebno, osim Vaših osobnih sposobnosti i zasluga, htio sam počastiti staru povijest zagrebačke stolice i svjedočanstvo, prošlo i sadašnje, katoličke zajednice u Hrvata koja postoji već 1300 godina i u raznim situacijama je znala i znade i danas uzdržavati živo i aktivno svjedočanstvo vjere u Krista i privrženost Svetoj Stolici, izvršujući sa vjernošću preuzete obaveze svojih predaka u času kada su oni prihvatili krštenje. U isto vrijeme mislio sam na katoličke zajednice drugih narodnosti u Jugoslaviji, čija vjerska povijest buja od dopuštenog ponosa kao primjer u službi Božje Crkve. Poznata mi je sinovska odanost što je hrvatski katolici nose prema Majci Božjoj. Njoj sada upravljam svoje srce i svoje molitve zajedno sa svima vama, moleći njezinu stalnu zaštitu za vas Hrvate u Jugoslaviji i u inozemstvu i za sve katolike u Jugoslaviji, na čast Božju i na dobrobit Crkve i na korist i opće dobro cijele zajednice. S tim željama podjeljujem od srca Vama, gospodine Kardinale, cijenjenoj braći u episkopatu i svim prisutnima svoj apostolski blagoslov.”

RAI (talijanska radiotelevizija) snima sve za „Kršćansku sadašnjost”. Da i drugi vide, da se ne zaboravi. Oduševljeni narod prekida Sv. Oca, plješeće mu, izriče svoju zahvalnost, povlađuje. Poslije rukovanja s onima u prvim redovima

Papa odlazi u svoje odaje, na sporedna vrata. Vatikan je pun vratâ. A hrvatski hodočasnici žure na avione, na vlakove, k autobusima. Tek sada mogu mirno poći...

Hoće li se naći neki naš bogataš?

U petak 4. veljače skupina iz Frankfurta, sada na čelu sa Starinom fra Čirom, gost je monsinjora Vladimira Stankovića, ravnatelja hrvatske inozemne pastve, u njegovoj rimskoj rezidenciji. Rekoše, a i sami smo to vidjeli, da je on na svojim leđima ponio najveći teret organizacije Kardinalova promaknuća. Učinio je to s velikim uspjehom. Monsinjur nam pokazuje svoj vrlo skromni i jednostavni rimski ured. Prostorije je iznajmio u mađarskom gostinju nedaleko Vatikana. Zgrada je nova i obložena stotinama slika jednoga mađarskog umjetnika. Gostinjac je dala saziđati jedna bogata Mađarica za svoje sunarodnjake-hodočasnike. Mi takvoga gostinca nemamo. Neće li možda u doglednoj budućnosti neki bogati Hrvat ili Hrvatica podići sličnu zgradu za naše ljude koji dolaze „vidjeti Papino lice”. Poželjno je to i potrebno! Redovnički i dijecezanski kler zna gdje će se smjestiti u Rimu. A narod? U Rim, u Vatikan treba dolaziti... I radi Pape, i radi Rima, i radi crkvenih i narodnih uspomena koje on čuva.

Vrijedni i poletni monsijorov tajnik A. Sinković vraća nas k Petrovoj bazilici da bismo još jedanput rekli Petru i njegovu nasljedniku Ivanu Pavlu II: „Zbogom, hvala za sve i – doviđenja”.

I. Vugdelija

Papa u pratnji naših biskupa pristupa k svećenicima i vjernicima za vrijeme privatne audijencije u povodu kardinalskog promaknuća nadbiskupa Kuharića

Komemoracije smrti kardinala Stepinca

„Samo su čudoredno zdravi ljudi čuvari života cijele nacije”

Komemoracija obljetnice smrti kardinala Stepinca održana je u zagrebačkoj katedrali 10. veljače. Svečanu sv. Misu predvodio je kardinal Kuharić u koncelebraciji s oko 150 svećenika. Božji je narod dupkom ispunio veliku katedralu. U vrlo lijepoj propovijedi kardinal Kuharić je između ostalog rekao:

„... Nadbiskup Alojzije Stepinac bio je duboko i neiskorjenjivo ukorijenjen u neprolazno, vječno, istinito – u Boga Živoga! Sva njegova stalnost, sigurnost, smirenost i odlučnost u obrani Božje i ljudske istine, u zaštiti čovjekovih i narodnih prava, imala je svoj izvor samo u Bogu. Stajao je u Apsolutnome! Bio je muž uistinu nepokolebive vjere, znajući da je Istina nepobjediva, vječna, nepromjenljiva... Nikakve hipoteze i nikakve sumnje i nikakve teorije nisu mogle uzdrmati tu granitnu vjeru u objavljenu istinu o čovjeku. Zato je dizao svoj glas da obrani svakog čovjeka od svakog nasilja. Zauzimao se za dostojanstvo svake ljudske osobe. Njegovo

rodoljublje prema svom hrvatskom narodu i njegovo poštovanje neotuđivih prava svakoga, makar i najmanjeg naroda, bilo je utemeljeno na tim spoznajama ljudske nepromjenjive biti i nezaobilaznog vječnog određenja čovjeka...

Čovjek takve ukorijenjenosti u Vječnoga nije mogao biti kriv za bilo kakvo zlo nanoseno bilo kojoj osobi i bilo kojem narodu. Riječima i djelima bio je zauzet za sve ljude bez razlike, hodajući u svjetlosti Božje istine. U tom je svjetlu nazvao svaki zločin zločinom, svaku nepravdu nepravdom, svaku zabludu zabludom. Proročki kritičan prema svakoj konkretnoj vlasti nije bio persona grata nijedne vlasti. Onaj tko stoji miran pred sudištem vlastite savjesti i tko je spreman mirno se pojaviti pred Božjim sudištem, moći će mirno stajati i pred sudištem povijesti.

Stoga za nas nadbiskup kardinal Alojzije Stepinac znači: čistu poruku za istinu; jasan poziv na dobro; nepokolebivo

svjedočanstvo za Evanđelje; vjernost zapovijedi ljubavi u svim odnosima: prema Bogu, prema čovjeku, prema narodu. Na njegovu grobu piše: ‘A u ljubavi hrvatskog naroda ne dam se od nikoga natkriliti’. Tu ljubav on nije uskraćivao nijednom drugom narodu.

Ako ga uistinu poštujemo, onda ga moramo u svemu tome slijediti: vjerovati čvrsto cijelo Vjerovanje katoličke Crkve. A on je za svaku tu veliku istinu Božju bio pripreman umrijeti svaki dan. Moramo se nadati, nadati nepokolebivo, jer naša je vjera vjera nade. Moramo ljubiti djelotvorno, opraštati velikodušno, živjeti dosljedno po Božjoj volji. Tako ga poštujući, odgovorit ćemo njegovoj najvećoj želji: da ostanemo vjerni zajedništvu Rimokatoličke Crkve, da slijedimo vjernički duhovne i moralne putokaze Petrovog nasljednika; da liječimo dušu Božjim Otkupljenjem, jer samo čudoredno zdravi ljudi žive zdravim obiteljskim i osobnim životom; oni su čuvari života cijele nacije. Sigurno je njegova molitva u vječnosti molitva da bi hrvatski narod živio zdravom dušom u svojoj djeci i mladima, u svojim očevima i majkama, u svojim obiteljima, u svojim svećenicima, redovnicima, redovnicama, u svom osobnom i javnom životu. To je sadržaj i njegove duhovne oporuke...”

..*

„Zajedništvo smo okupljeno u vjeri, u molitvi i u jednoj uspomeni. Dvadeset treća godišnjica svete smrti kardinala Alojzija Stepinca pada danas – 10. veljače. Na grobu su zapaljene svijeće od onda do danas. I cvijeće cvate od onda do danas. Tako je taj grob postao škola ljubavi, škola vjere i vjernosti, poticaj da se mijenjamo u sebi, da budemo ljudi vjere, ljudi Božji, da ljubimo svakog čovjeka”, riječi su kardinala Kuharića.

U skoro svim našim misijama u SR Njemačkoj također je svečano komemorirano 23. obljetnica smrti kardinala Alojzija Stepinca. Kako je dan njegova preminuća – 10. 2. – padao ove godine u četvrtak, to je vanjska komemoracija prenesena u nedjelju 13. veljače. Božji je narod molio za velikog sina hrvatske Crkve, on mu se i molio za Crkvu. Misionari su u svojim propovijedima, pred vjerničkim mnoštvom koje je toga dana u većem broju došlo na euharistijsko slavlje, uglavnom govorili o životu i djelu kardinala Stepinca naglašavajući njegovu vjeru, njegovu neustrašivost u obrani Božjih i ljudskih prava i njegovo čovjekoljublje. Ponegdje je komemoracija bila utkana i u kulturno-zabavne priredbe kojima mjesec veljača obiluje.

Slušajte Radio Vatikan na hrvatskom jeziku koji emitira svakoga dana u 5 sati jutro i u 19,15 sati navečer na srednjem valu od 196 m i na kratkim valovima od 41 i 49 metara.

Raščlamba Vrijeme svjedočenja

U korizmeno vrijeme, nakon svih veselica, karnevala i razbibriga, ljudi intenzivnije razmišljaju o sebi i svijetu oko sebe. Možda mnogi i nisu potpuno svjesni toga. To oni nazivaju tugom, melankolijom, nevoljkošću... Zimsko je vrijeme, oblaci kao da pritišću kuće i krajolike, hladno je, nema sunca, pa su ljudi nekako tužni. Međutim, samo se time stvari ne mogu objasniti. Ako pojedinci često i ne mogu formulirati osjećaje i misli u korizmeno vrijeme, oni ipak postavljaju neka pitanja: tko smo i što smo, odakle dolazimo i kuda idemo?

Kao vjernici znamo da je ovaj naš život samo kratka postaja na putu u vječnost. Nikakav materijalizam, praktički i ideološki, nije nas mogao uvjeriti da je ovozemaljski život puka slučajnost i da nakon njega više nema ništa, da ostaje samo praznina u uzaludnom proticanju vremena. Kao Hrvati znamo što smo. Narod smo sa svojom kulturom i svojom uljudbom, svojom poviješću, svojom teškom prošlošću i svojom vjerom u bolju budućnost. Slični smo mnogima, ali i razlikujemo se od drugih. Želimo živjeti u slozi sa svima, ali ne damo da nas veći „progutaju”. Imamo svoje vrline i mane: nesložni smo, ali i širokogrudni, svađalice smo, ali i znamo opraštati, često se gubimo, ali znamo biti vrlo vjerni. Itd. itd. Ovako razmišljajući o smislu života nas kao pojedinaca i kao

zajednice dolazimo do zaključka da nije dovoljno u sebi osjećati ono što jesmo nego da to treba i pokazati prema vani. Ne nametljivo, nego skromno i prirodno. Jedna od najpotresnijih scena iz Novog zavjeta je ona u kojoj je Petar tri puta zatajio Isusa. Njegov gorak plač nakon što je pijetao po treći put „zakukurikao”, zorno pokazuje koliko je velik grijeh onih koji kriju pred svijetom ono što jesu.

Sjećam se jedne scene iz škole u ono poslijeratno vrijeme kad je teško bilo pokazati da si vjernik. Naš stari profesor, bečki đak, korektan kao čovjek i strog kao nastavnik, ali inače vrlo pravedan, jednom je na nastavi posegao za rupčićem u džep i tom prilikom mu je iz džepa ispala – krunica! Svi smo znali: profesor je vjernik, što u ono vrijeme, a i danas, nije bilo tako jednostavno. Noto ga nije zbunilo. On je mirnom kretnjom stavio krunicu na pult i nastavio svojim predavanjem. Stari profesor je pred nama bez i jedne riječi posvjedočio svoje kršćanstvo. Od tada nam nije smetala njegova strogost: postao je omiljen kao malo koji drugi profesor.

Iako smo bili mladi i neiskusni, možda smo više osjećali nego znali da je veoma važno **javno svjedočiti** svoju pripadnost – vjersku ili nacionalnu, ali najbolje jednu i drugu!

Tko se od nas ne sjeća onih naših dobričina koji se nakon dvije godine boravka u vojsci, na primjer negdje u Šumadiji ili Vojvodini, vrate kući u svoj rodni ijekavski ili ikavski kraj i govore „lepo”, „mleko”, „dete”, „belo”, te „prevashodno” i „prevaziđeno”, „uopšte” i „sem”... Svaka čast tim jezičnim izrazima naših susjeda, ali mi govorimo drukčije, ni bolje a niti gore, nego naprosto drukčije. U mome selu rugali smo se tim našim „uopštenjacima” da se prave važni. Oni su to kasnije i uviđali pa su se vraćali svome jeziku. Njima je trebalo pomoći da shvate kako **biti svoj ne znači biti gori od drugoga**. Naprotiv: drugi će te više cijeniti ako ostaneš ono što jesi. Ako pak drugi od tebe traži da odbaciš svoje i prihvatiš njegovo, silom ili milom – svejedno, onda možeš biti uvjeren da ti nije prijatelj.

Danas se u svijetu cijeni i najmanje narode ako na miran i dostojanstven način

pokazuju svoje posebnosti. Čak i oni narodi za koje se mislilo da su se pretopili u veće nacije kao Baski i Katalanci u Španjolskoj, Bretonci i Okcitanzi u Francuskoj, te Škoti i Velšani u Velikoj Britaniji, nailaze na simpatije kad svojom kulturom, svojim folklorom i uopće svojim mirnim javnim nastupima propagiraju svoje ciljeve. I mi bismo se Hrvati trebali ugledati u te male narode. Ali, nije sve u tim velikim javnim nastupima. I pojedinci mogu svojim ponašanjem pridonijeti tom svjedočenju o onome što smo i kakvi smo.

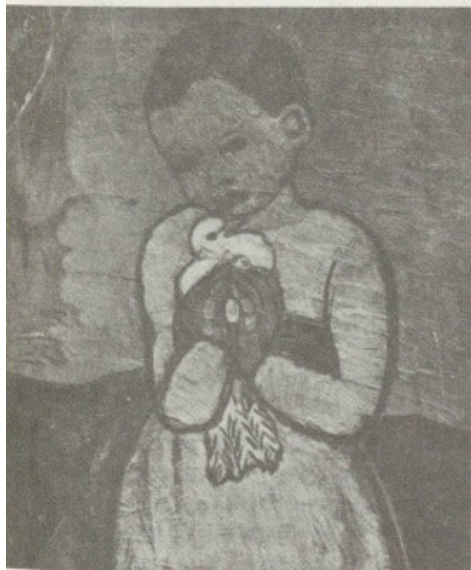
Kako se neki naši ljudi ponašaju?

No da li nam to uvijek uspijeva? Pogledajmo kako se neki naši sunarodnjaci ponašaju na kolodvorima i u gostionicama. Čovjek stječe dojam kao da su Hrvati neki nagluhi narod, tako se tu viče. Najogavnije je slušati one strašne psovke, tu našu nacionalnu sramotu i bolest. Izgleda nam da oni koji psuju gotovo u svakoj rečenici uopće nisu svjesni toga što čine. Između njihova mozga i jezika prekinuta je svaka veza. A psovke su ljaga u svakom jeziku. To je takvo nešto kao da bi netko pljunuo na obraz prijatelja. Time vrijeđamo ne samo Boga nego i sugovornike, pa i same sebe.

A po krčmama se karta, često za pare u ovo gospodarski mršavo vrijeme. Nitko nema protiv toga da se ponekad zaigra na karte, ali pobogu braćo, samo onako za pfenige ili za ništa, samo da čovjek vježba pamćenje. Tko nas uvlači u kartanje za velike pare taj nas želi opljačkati... A što da kažemo o povremenim tučnjavama? Kad udari alkohol u glavu, a glava ne baš puna pameti, onda lete šake, a pijanci misle da je fizičko obračunavanje – junaštvo, dok je u stvari puki kukavičluk i znak vlastite nemoći. Junaštvo je odoliti napasti i „protivnika” prepustiti njegovoj vlastitoj gluposti.

Svjedočenje o svojoj vjeri, o svome narodu i o samome sebi treba biti svakodnevnopraksa. **Živimo u tuđem svijetu i taj svijet nas često prosuđuje kao zajednicu prema ponašanju pojedinaca**. Stoga je svaki od nas na stanovit način odgovoran za sve ostale. Svjedočeći za sebe svjedočimo za obje najvažnije zajednice u kojima živimo – za vjersku zajednicu i naciju, za vječno i privremeno borište bez kojih život ne bi imao smisla.

Mihovil Šimić

Ivana Brlić-Mažuranić

1. Iz djetinjstva se nosi spomen na nju, umjetnicu hrvatske pripovijesti za mladež. Kao što je svojim životom spojila dvije ugledne hrvatske obitelji **Mažuranić** i **Brlić**, tako je književnica Ivana Brlić-Mažuranić u **Šumi Striborovoj**, **Pričama iz davnine**, **Čudnovatim zgoda-**ma i nezgodama šegrta Hlapića i drugim djelima preplela djetinjstvo i životnu zbiljnost.

Prema **Autobiografiji** (Hrvatska revija, 1930), Ivana je rođena 18. travnja 1874. u Ogulinu, u obitelji Mažuranić. Unuka je pjesnika i bana Ivana Mažuranića, kćerka pak Vladimirova.

Udala se za odvjetnika Vatroslava Brlića u Slavonskom Brodu. Iz te su obitelji Brlića bili Ignjat Alojzije i Andrija Torkvat, poznati hrvatski pisci iz Slavonije.

Prožeta zanosom i radom stjecala je bogato znanje, učila je jezike i proučavala obiteljsku tradiciju i isprave. Svoj život posvetila je obitelji, odgoju djece i pisanju.

Umrula je u Zagrebu 21. rujna 1938.

Ostala je trajno u hrvatskoj književnosti kao umjetnica jednostavnosti našeg izraza, rečenice, kao vrsna pripovjedačica pokazivajući vlastitim djelima kakav treba biti naš književni jezik: „lagan, gibak, tako reći 'iskričav', moderan, a da ipak nigdje ne zataji svoju drevnu klicu“ (**Omladini o idealima**).

2. U spomenutom životopisu Ivana Brlić-Mažuranić piše: „Moja su dosadašnja književna djela malobrojna, a sadržajem i objemom skromna-moj vanjski život pak protekao je mirno, ne izlazeći gotovo nikada iz okvira moje prve i druge obitelji.“

Međutim, Ivana Brlić-Mažuranić pisala je lirske pjesme, bajke i basne, crtice, kraće i veće pripovijesti, jedan roman i niz članaka. U popisu njezinih djela treba spomenuti: **Valjani i nevaljani** (1902), **Škola i praznici** (1905), **Slike** (1912), **Čudnovate zgode i nezgode šegrta Hlapića** (1913), **Priče iz davnine** (1916), **Knjiga omladini** (1923) i druge. Objelodanila je također i tri knjige **Iz arhiva obitelji Brlić**.

Književni rad Ivane Brlić-Mažuranić ne treba promatrati kao „dječju knji-

ževnost“, nego kao umjetnička djela najvišeg dometa.

Na oblikovanje Ivane Brlić-Mažuranić utjecali su: Ivan Mažuranić, proslavljeni pjesnik **Smrti Smail age Čengića**, zatim pjesnik i mislilac Franjo Marković,

pisac djela **Kohan i Vlasta**, **Dom i svijet** te Josip Juraj Strossmayer, vrsni poznavatelj književnosti i vješti govornik. Utjecaj spomenutih ljudi nije nikada prešutjela, a prema njima i njihovim mislima izgradila je svoj svjetonazor; gradila ga je na etičkim vrijednostima života. Obitelj i majčinstvo su ishodišta na ko-

jima počiva njezina vjera u ljepotu i njezin zanos za dobrotom.

3. Djela Ivane Brlić-Mažuranić svojevrsne su slikovnice, goleme slikovnice koje mogu pogledati, prepoznati i razumjeti svi ljudi žedni ljepote, plemenitosti i čovječnosti.

Naš Matoš je o poznatoj knjizi **Čudnovate zgode i nezgode šegrta Hlapića** napisao, da se one „mogu ubrojiti u one rijetke i prerijetke naše prozne knjige što se idealizmom svog shvatanja životnog... naivnog izraza i delikatnošću rijetkog humora mogu već sada smatrati klasičnim u gomili loše naše savremene proze“. Međutim, kritičari drže **Priče iz davnine** najvećim dometom Ivane Brlić-Mažuranić.

Neposrednost doživljaja, najosobniju iskrenost utkala je Ivana Brlić-Mažuranić u svoje knjige. Građu pak za njih nalazila je književnica u slavenskoj mitologiji, narodnom stvaralaštvu i – neposrednom životu. Jednom je pak zapisala i priznala utjecaj rodnog kraja:

„Čudnovati i napadni oblici Kleka i romantičnost Dobre pružali su mojoj mašti toliko hrane, da sam daleko u noć prevračala u mislima najčudnovatije slike i fantastične mogućnosti“.

Konačno, pripovijesti Ivane Brlić-Mažuranić pouke su i poruke o istini (Potjeh), vjernosti (ribar Palunko), bezgraničnoj majčinskoj ljubavi (Šuma Striborova), veličini nevinosti (Jaglenac, Rutvica). Jamačno je zato u zahuktalom i nemirnom vremenu književno djelo Ivane Brlić-Mažuranić dostupno i potrebno čovjeku koji se, makar na tren, zaustavlja pred sobom i razmišlja o – sebi.

Angelus (Pozdravljenje)

Mala, zelena i sočna dolina među kamenitim brdinama. U njoj stado ovaca i dvoje male pastirčadi: bratac i sestrice. Odněkuda dopre glas zvona: Zdravo Marijo!

Djevojčica kleknu u travu, a mali bratac do nje. Sklopljene ručice, uzdignute oči i malena ustašca govore molitvu Gospodnju: – „oprosti nam duge naše!“

Mali povuče sesticu za rukav – no ona moli dalje, pobožno i skrušeno.

Opet je povuče za krilce:

– Marice!

– Čekaj dok svršimo! – šapće ona.

– Ne možemo! Kleknula si na cvijet. To ga boli, pa nas Bog ne sluša.

Sklopljenih ručica premjesti se djevojčica na kamen. Oboje nastaviše molitvu svoju, a cvijetak poče uspravljati glavicu svoju i gledeći u nebo pridruži se tihoj molitvi njihovoj: – „oprosti nam duge naše!“

A neki dan gledam gdje se netko dugo, glasno, šumno Bogu moli – vidim: kleči na nečemu. Zamutilo mi se oko, ne raspoznajem što je ono, al mi se čini da još diše. –

(1900)

Uhodavaju se Obiteljski seminari u Schöntalu

Pomoći djetetu da misli svojom glavom

I opet gotovo ista skupina bračnih parova i djece. I opet na istom mjestu. I opet isti predavač – dr. B. Tunjić. I opet isti organizator – M. Vidačković, socijalni radnik iz Waiblingena. Od 11. do 13. veljače 1983. sudjelovalo je tako 9 parova, dvadesetak djece i dvije njemačke paziteljice na trećem Obiteljskom seminaru koji je ovoga puta bio posvećen „Bračnim odnosima i njihovoj problematici“.

U poprilično teškom i odužem referatu dr. Tunjić je iznio različite vidove problema koji se u međubračnim odnosima često ili redovito javljaju. Naglasio je da su bračni odnosi samo onda normalni kad su uloge unutar braka jasno podijeljene i vidljive, a brak otvoren prema vani. Podrobno je analizirao krizna razdoblja kroz koja svaki brak prođe. A ima ih više:

1. faza **stabilne izgradnje** bračnog para praćena je često traganjem za identitetom – posebno kad su parovi odveć mladi.
2. faza „**suradnje**“ i „**produkcije**“ dolazi na početku bračnog života (prvih pet godina) i najaktivnija je faza. Bračni je par prema vani jasno određen, ali unutarnje uloge bračnih parova nisu dovoljno izdiferencirane.
3. faza **srednje dobi** je kritično stanje koje traje nekoliko godina u srednjoj dobi, a skoro ga uvijek prate dosada, depresija i praznina.
4. faza **starosti**. Ova faza nastupa s otprilike 55. godinom života. Bračni se partneri otuđuju i često prepiru zbog sitnica. Žale se kako ih djeca i rodbina ne priznaju.

Sve su faze pune problema i konfliktnih situacija. Zna doći i do borbe za „prevlast“ u obitelji. Predavač je naglasio da cijela obitelj pati ako jedan od partnera želi „vladati“. Rekao je da iz bračnih sukoba treba uvijek isključivati djecu i treću osobu, npr. majku ili oca. Bračni bi partneri trebali uvijek kroz razgovore dolaziti do prihvatljivog rješenja za svoje zajedništvo.

A onda je slijedila diskusija. Vrlo mirno, staloženo i iskreno postavljali su bračni partneri pitanja vezana uz referat i svoje osobno životno iskustvo. Go-

Inicijator i organizator Obiteljskih seminara u Schöntalu – socijalni radnik u Waiblingenu g. Mirko Vidačković. Na slici sa suprugom i sinovima.

vorili su ozbiljno i bez ustručavanja o osjetljivim stvarima: o pomoći psihologa u braku, o impotenciji, promiskuitetu, frigidnosti... O svemu se lijepo i na glas razmišljalo, popunjalo jedan drugoga, usmjeravalo. Ovi su parovi naučili diskutirati. Na teološka pitanja odgovarao je svećenik. Poslije duge diskusije svi su se sudionici složili da je najveći, najvažniji i najteži zadatak u odgoju djece – pomoći djetetu da misli svojom glavom. Ovo je popodne zaključeno euharistijskim slavljem.

Pismeni zadaci kao u školi

Nedjeljno dopodne (13.2.) prolazi u ispunjavanju petostraničnog pismenog testa. Test težak i neugodan. Iziskuje iskrenost i hrabrost. Bez toga se ne može odgovarati na teška pitanja vezana uz početke sukoba u braku, uz pogoršanje veza i kontakta s partnerom, uz otuđivanje... Kad je test napravljen, pristupilo se k analizi i vrednovanju odgovora. I opet vrlo zanimljivo, iskreno, prijateljsko pripovijedanje, točnije ispovijesti, obitelji Slišković, Kubica, Peran, Vidačković, Leko, Odak, Pinter i Tunjić o svakodnevnom, dakle realnom životu u braku: „Čim ja na vrata, je ja doduše obično zakasnim, ona me napa-

da“, govori jedan muž, a druga žena nastavlja: „Moj kad dođe s posla, a i ja sam na poslu, zna češće upitati: što je s večerom večeras, ženo?“ Dobar dio vremena posvećen je kritici otrcanih i uvriježenih fraza u bračnim raspravama kao što su: „To ti je tvoja mater rekla“, „Zna se tko je gazda u kući“, „Znam ja tebe otprije“ i sl. Zadržavaju mirnoća kojom se diskutira. U početku, na prvim seminarima, sudionici su teško uzimali riječ i izricali svoje mišljenje, a sada, tako kažu, jedva čekaju govoriti na ovakvim susretima. A zbilja je lijepo slušati katoličke majke i očeve kad iskreno i odgovorno govore o ozbiljnim životnim temama. Na pitanje jednoga gosta: „Koja korist od ovih seminara?“ odgovorila je jedna majka u ime svih sudionika: „Velika. Izmijenio nam se stav prema djeci i odgoju. Sada k djeci pristupam više kao k osobama, k Božjim stvorenjima, a ne kao k mome posjedu, vlasništvu.“

I ovaj je seminar uspio. Mnogo se toga naučilo, iskusilo. Smještaj u obnovljenom samostanu – izvrstan. Hrana švapska, ali vrlo dobra. Nađe su uvijek i domaća kapljica, dalmatinski pršut i slavonska kobasica kako bi atmosfera bila uistinu – naša. Jer u mnogim stvarima udaljeniji smo jedni od drugih nego od Nijemaca!

Iv.

Aleksandar Veliki, Cezar i ja osnovali smo velika carstva nasiljem. Poslije smrti ostali smo bez ijednog prijatelja. Krist

je svoje kraljevstvo osnovao na ljubavi i danas su još uvijek milijuni ljudi spremni poći u smrt radi njega. Napoleon I. bog

ESSLINGEN

„Nama je lakše zaplakati...”

U svečanoj i pomalo tugaljivoj atmosferi, što je i razumljivo, oprostila se 23. siječnja 1983. naša zajednica u Esslingenu od svojega višegodišnjeg misionara p. P. Vučemila i pozdravila njegova nasljednika p. S. Botu. U prepunoj crkvi sv. Pavla najprije lijepa koncelebracija. U Misi sudjeluje i prelat J. Adam, neumorni referent za strance. Tu je i naddušobrižnik p. B. Dukić. Obojica zahvaljuju misionaru Vučemilu za njegov požrtvovni rad, a njegovu nasljedniku p. Boti žele obilje Božjeg blagoslova. Svoj govor izriče na hrvatskom i mons. Adam.

Orkestar mladih g. A. Klinca pomaže skladnom pjevanju i stvara lijep molitveni ugođaj. Riječ uzima i predstavnik mladeži: „Fra Petre. Kuda koracaš, želimo da bacaš snopove drage, Kristove svjetlosti. U noći ovoga vremena to nam je najpotrebnije.” Zatim progovara p. Vučemilo. Očito potresen, teško uspijeva završiti rečenice. Spominje mlade, moli vjernike da za nj mole, obećaje da će moliti za misiju u Esslingenu u kojoj se ostvarivao i kao čovjek i kao kršćanin i kao svećenik... Svijet plače. Puna crkva zaplakanih očiju. Vidi se da ga je narod volio. Pitam jednu osobu srednjih godina da zašto plače. A ona će kao iz topa: „E moj oče, nama je

Crkveni i gradski predstavnici s našim svijetom na akademiji upriličenoj u prigodi promjene misionara u Esslingenu

u tuđini lakše zaplakati nego zapjevati!” Razumio sam. U svom nagovoru p. Bota stavlja naglasak na potrebu zajedništva i iskrenog bratstva u Kristu: „Lakše ćemo tako izdržati boravak i muke u tuđini, u odvojenosti od mile nam domovine Hrvatske koju u srcu svome nosimo.” Gromoglasnim pljeskom oprašta se narod Božji od dosadašnjega i pozdravlja novoga misionara. Obojica su potom pozvali okupljeno mnoštvo na zakusku i na čašicu pića u

misiji. Došlo je više od 700 ljudi. Svi su lijepo počašćeni, podvoreni. Misija Esslingen ima puno biblijskih „Marta”. Čuje se i pjesma, ganga. U velikoj dvorani kratka akademija – pozdravi predstavnika biskupije, mjesne Crkve, grada, naših vjernika i glazba – a po drugim prostorijama i hodnicima mirni razgovori naših ljudi uz čašicu. Doista ovaj naš svijet u Esslingenu doživljava svoju misiju kao svoj vlastiti dom, kao rođeno ognjište!

Iv.

Stekli smo povjerenje njemačke televizije

Kako je nastajao naš Božić na ZDF?

Deseci tisuća Hrvata katolika doživjeli su na sam Božić ujutro ugodno iznenađenje: njemačka televizija, njezin drugi program, emitirala je posebnu božićnu emisiju u kojoj su nastupili Hrvati katolici i protestanti, kao i slovenski katolici. Po prvi puta je tako božićni blagdan s domaćim ugođajem ušao i putem malih ekrana u hrvatske domove ovdje u tuđini. ZDF je nakon toga primio bezbrojna pisma hrvatskih gledatelja u kojima oni iznose i svoje oduševljenje, a i kritičke primjedbe, koje će njemačkim urednicima i režiserima dobro doći prilikom pripremanja budućih sličnih emisija.

No ostavimo sada po strani kritiku. Želimo vam umjesto toga opisati uvjete pod kojima se emisija snimala, požrt-

vovnost i trud onih koji su nastupili. Naime, za planove Drugog programa njemačke televizije saznalo se vrlo kasno, tek potkraj studenog, a emisija je morala biti potpuno dovršena do 13. prosinca. Lako je zamisliti pod kakvim je vremenskim pritiskom pripremljeno sve ono što je ušlo u emisiju, kao i ono što je, na žalost, izostalo.

Pjevački zbor Hrvatske katoličke zajednice u Frankfurtu, kojim ravna profesor Leščan, imao je svega desetak dana vremena da uvježba izvedene pjesme. Iz dana u dan, nakon radnog vremena do kasno u noć, članovi zbora su dolazili na probe. Na jednoj od tih proba morali su pokusno nastupiti za televizijsku ekipu. Trebalo je pronaći i pogodnu crkvu za izvedbu. Izbor je pao na Deutschorden crkvu u Frankfurtu, u kojoj je snimanje održano u dva navrata: najprije su tonski snimljene pjesme, a nekoliko dana kasnije zbor se tu morao pojaviti u narodnim nošnjama za snimanje slike,

kojom prilikom se pjevanje samo još simuliralo.

U isto vrijeme posebna ekipa članova Hrvatske katoličke zajednice u Frankfurtu pripremala je nastup u emisiji s hrvatskim narodnim božićnim običajima. Tu je vrijeme zaista bilo prekratko, pa je taj dio više improviziran, a prikazan je četrnaest dana prije božićne emisije, kao najava. No i tu su svi članovi dali sve od sebe, žrtvovali su danima sve svoje slobodno vrijeme, a Marinko Hrkač i njegova obitelj stavili su na raspolaganje svoj stan. Kako izgleda stan nakon boravka cijele televizijske ekipe, ne treba posebno opisivati.

Posebnu pažnju trebalo je posvetiti prekrasnim hrvatskim jaslicama iz Essena, koje je valjalo transportirati u Hamburg, gdje su obavljena završna snimanja i gdje je emisija kompletirana. Za svaku veliku figuru trebalo je napisati tekstove i obrazloženja, kako bi njemački voditelj emisije Hans Heinz Röhl mogao gledateljima objasniti nji-

Vi pitate, mi odgovaramo

Poštovani uredniče,

Ima više godina slušao sam propovijed jednog svećenika. Govorio je vrlo uvjerljivo o slozi, o potrebi međusobnog pomažanja i podupiranja. Ja te lijepe propovijedi ne mogu nikako zaboraviti. U nekoliko navrata i Vi ste u „Živoj zajednici“ donijeli poneku vijest o Majci Tereziji i o Gabriću, ali nisam mogao vidjeti da ste ikada pokrenuli akciju skupljanja pomoći za njih i za našu голу i gladnu braću koja su tamo s njima. Takva je akcija sada pokrenuta u Pforzheimu. To je javno objavio velečasni Petar. Mi skupljamo robu za patra Antu. Naši su ljudi robu donijeli k Misi i predali je jednoj ženi koju sam ja opet „nahuškao“ da pokrene tu plemenitu akciju. Preko 200 kg robe već je pristiglo. Sada to pakiramo i šaljemo ocu Grabiću o svom trošku (bez hvalisanja). A poštarina je poskupila. Za vreću od 20 kg treba platiti 43.- DM poštarine. Ja sam uvijek bio mišljenja da najprije treba spasavati ljude od gladi. Nadam se da ćete i Vi u „Ž. z.“ učiniti nešto u tom smislu.

I. P., Ispringen

Akcija o kojoj pišete zaslužuje svaku hvalu i priznanje. Kao što ste i sami spomenuli i „Ž. z.“ je u nekoliko navrata izvijestila o o. Anti i Majci Tereziji kao i o

milodarima koje su preko nje poslali naši vjernici. I ovom prigodom molimo sve naše cijenjene čitatelje da ne zaborave naših, u cijelom svijetu poznatih, misionara.

Svaki pfenig koji se putem Uredništva „Žive zajednice“ doznači za o. Antu i Majku Tereziju bit će poslan u Kalkutu. Naš konto: Kroatisches Spendenkonto 888388 kod Stadtparkasse Frankfurt am Main, Bankleitzahl 500 50102.

.

Cijenjeni uredniče,

Mene strašno ljuti što naši roditelji u Njemačkoj svojoj djeci daju strana imena. Zašto ne vičete na tu pojavu?

I. K., Bensheim

I nas to poprilično ljuti, ali Crkva naših dana ne zna vikati na ljude. Ona radije savjetuje. Jest, naša Crkva savjetuje svim hrvatskim katoličkim roditeljima da svojoj djeci daju svetačka i narodna imena.

.

Cijenjeno uredništvo,

Lijepo Vas molim da mi preko „Žive zajednice“ odgovorite na pitanje koje ću Vam postaviti, jer ono zanima i neke moje prijateljice. Dolazim redovito na našu hrvatsku Misu, ali ponekad odem s njemačkim kolegicama i na njihovu Misu i

pobožnosti. Tako sam nedavno bila na „Bussandachtu“, kako to oni zovu, a to je pokorničko bogoslužje. Moja mi je njemačka prijateljica rekla da to pokorničko bogoslužje zamjenjuje sv. ispovijed i da onaj koji sudjeluje u toj pobožnosti ne treba poslije toga ići na ispovijed. Ja mislim da to nije tako kako mi je ona rekla, ali Vas isto molim da napišete kako jest, da ne bi bilo zabune.

I. M., Giessen

Vi dobro mislite i točno ste stvar ocijenili. Pokorničko je bogoslužje vrlo potrebno i korisno. To je i izvrsna priprava za primanje sakramenta ispovijedi, ali ga ne nadomješta niti može nadomjestiti kad se radi o teškim grijesima. Naime, da bi se u Crkvi dobilo oprostjenje teških grijeha potrebno je: pokajati se za grijeh, ispovijediti ih svećeniku, primiti odrješenje i izvršiti naređenu pokoru. Odrješenje je dakle uvijek pojedinačno. Isus je rekao: „Kojima oprostite grijeh, oprosteni su im.“ A kako će svećenik opraštati, ako grijesi nisu ispovijedeni? Samo u iznimnim prilikama (katastrofe, potres, rat) može se podijeliti i skupno odrješenje, ali je svaki onaj koji je takvo odrješenje primio dužan u roku jedne godine poći na pojedinačnu ispovijed. Oprostjenje malih grijeha može se u Crkvi dobiti na više načina, i bez ispovijedi. Jedan od najpodesnijih je svakako aktivno sudjelovanje u pokorničkom bogoslužju. Kako smo u korizmenom vremenu, ne zaboravite da Crkva od svojih vjernika traži da se barem jedanput godišnje, i to o Uskrsu, ispovijede.

hov smisao i značenje. Te su jaslice, kako saznajemo u ZDF-u, izazvale posebnu pažnju njemačke publike. Bilo je zatim potrebno među desecima hrvatskih božićnih priča i pjesama odabrati onu koja će biti recitirana u emisiji, a da se i ne govori o pripremanju svih podataka o Božiću kako ga slave Hrvati. Sve je to obavljeno u desetak dana, a rezultat je bila emisija koju ste na Božić gledali, emisija s brojnim nedostacima, ali s našim hrvatskim ugođajem. Ona je na kraju u cjelini zadovoljila i razveselila sve. Smatramo stoga potrebnim da na ovom mjestu zahvalimo kako njemačkoj televiziji tako i svim brojnim sudionicima, koji su u neshvatljivo kratkom vremenu pripremili program na visokoj kulturnoj razini. Postoji nada da će ubuduće biti više takvih prigodnih emisija i da će članovi hrvatskih katoličkih zajednica iz cijele Njemačke imati i dalje priliku pokazati što znaju i umiju i opravdati povjerenje koje je u njih stekla njemačka televizija. A. B.

Uiješna je činjenica da se naš narod rado ispovijeda. Redovi vjernika pred ispovjedaonicom u jednoj našoj misli.

Halo, mladi! Pripreme za Vjeronaučnu olimpijadu u punom jeku

Iako do Vjeronaučne olimpijade ostaju još puna četiri mjeseca, naši se mladi već odavno intenzivno spremaju za to jedinstveno natjecanje. Građivo su dobili, a dobili su i pitanja. Pomoću „Biblije u stripu” i vođeni od svojih vjeroučitelja upoznaju velike likove Staroga zavjeta, uživljaju se u povijesno-zemljopisni ambijent Božje objave, uče i pamte svetopisamska i druga događanja. Život, vjeru, strahove i nade biblijskih velikana uspoređuju s današnjim svijetom i životom. Postaju biblijskiji. Nerijetko prave i pismene radove iz građe za olimpijadu. Jezik im je, doduše, ponijemčen, pravopis i gramatika nisu na zavidnoj visini, ali sastavi su misaoni, egzistencijalno obojeni. U svetopisamskoj povijesti traže paralele za svoj život, sučeljuju svoje tuge s tugama Abrahamovim, uprisutnjuju Božju objavljenu istinu u svoj mladi svijet i pitaju se kada će oni, poput Mojsija, iz ovog novog Egipta u zemlju obećanu svojih predaka. Povijest se ponavlja, iz povijesti se uči... Abraham je napustio svoju zemlju i svoj rod i pošao u nepoznato, u tuđi kraj. I roditelji naših olimpijaša učinili su isto. Kako se u „novom Kanaanu” osjećaju djeca modernih nomada? Iz snopa pismenih domaćih radova učinjenih u misiji Esslingen na ovu temu donosimo samo četiri sastava da bismo potakli sve naše mlade po Njemačkoj na pisanje, razmišljanje i traženje čvrstih uporišta za život svakodnevnici u objavljenoj riječi.

Dolazak moga tate u Njemačku

Kao što svaki čovjek želi nešto zaraditi, tako je to želio i moj tata. Spuno povjerenja krenuo je na put, došao u Nje-

Berlinski se tamburaši također pripremaju za Vjeronaučnu olimpijadu

mačku i našao posao. Bio je zbog toga jako radostan, ali je uvijek mislio na domovinu. Živio je u jednom malom stanu sa strancima koji ga nikada nisu razumjeli kao Hrvati. Stalno je razmišljao o povratku. Uvijek je išao na Misu i zahvaljivao Bogu za sve svoje uspjehe. A onda sam i ja došao na svijet. Sada živimo zajedno i sretni smo, iako smo u tuđini. Ali kao što svaki Hrvat i svaki čovjek žele da se vrate na svoju rodnu grudu, tako to i mi, moj tata i ja, želimo. E. Jozanović

Moj tužni doživljaj

Još dok sam bila mala, zabolilo je jednog dana moju mamu. Tata je bio na terenu, pa joj nije mogao pomoći, a ja premlena da bih to mogla učiniti. Plakala sam i zato što mamu boli i zato što joj ne mogu pomoći. Samo sam molila, molila suznih očiju i vapila: „Bože, ozdravi moju mamu i ne daj da umre!” A tužna sam bila i osjećala sam se kao sasječeno drvo u šumi koje nikada više neće propupati. Mami je poslije mojih molitava bilo bolje. U to se i tata vratio s terena i

radost je ponovno ušla u naš dom. U zagrljaju svojih roditelja osjećala sam se kao u zagrljaju dragoga Boga. R. Herceg

Kako je bilo tati kad je došao u Njemačku?

Kao i drugi ljudi, tako je i moj tata došao u Njemačku da nešto zaradi. Bio je tužan što je došao u tuđinu. Pošao je tražiti posao i stan. I kad je posao našao, otišao je u crkvu zahvaliti dragom Bogu. Prvog dana na poslu nije nikoga poznavao – bio je samo on Hrvat u toj firmi. Poslije je upoznao sve druge ljude u firmi. Svi su bili dobri, ali svejedno: domovina ga je vukla natrag. Tamo su bili njegovi roditelji, moja mama i mi djeca. Iako se u tuđini dobro snašao, on osjeća da bi kod kuće mogao još sretnije živjeti. M. Nikšić

Kako bi ti bilo kad bi morala poput Abrahama žrtvovati sina?

Kad bih ja to morala učiniti, bila bih tužna i imala bih strah. Ali bih ga ipak žrtvovala, budući da bi mi vjera u Boga rekla da se ne moram plašiti – Bog nikome ništa loše ne čini. S. Rajković

Solidarnost zajednice

ISPRAVAK

U prošlom broju Žz potkrale su se slijedeće netočnosti u ovoj rubrici:

Za župu Duvno poklonio je 450,- DM vlč. M. Kopić, Fribourg (a ne V. Vinković, Offenbach); umjesto doprinosa za „oca Miju Gabrića, Kalkuta” treba stajati: za oca Antu Gabrića, Kalkuta; dr. S. Kanan, Gelnhausen, darovao je 1000,- DM za Teološki fakultet u Zagrebu, a ne za Misijsku centralu u Sarajevu.

DALJNI DOPRINOSI

Od 22. XII. 1982. – 21. II. 1983. prispjeli su slijedeći doprinosi putem našeg uredništva (na „Kroatisches Kirchenspenden-Konto” br. 888 388 kod Stadtparkasse Frankfurt am Main, Blz. 500 501 02):

za Karitas, Zagreb: vlč. P. Kuran, Pforzheim, 2050,- DM; Katarina Macukić, Bielefeld, 100,- DM; Hrv. kat. misija Bielefeld, 500,- DM; Hrv. kat. misija Bremen, 600,- DM; vlč. I. Petrović, Neumünster, 1450,- DM; za karitasovu djecu: obit. Šponar, Steinbach (Ts.), 350,- DM; T. Vuković, Lauing, 200,- DM; B. Tonković, Kamp-Lintfort, 417,13 DM; vlč. I. Krištić, Ulm, 100,- DM;

za Poljsku: T. Vuković, Lauing, 100,- DM; H. Jerković, Frankfurt, 184,50 DM;

za oca Antu Gabrića, Kalkuta: anonimni darovatelj 50,- DM; M. Lovrić, Hamburg, 200,- DM; Anđelka Tomasović, Düsseldorf, 500,- DM;

za župu Maglaj: T. Ivošević, Frankfurt, 100,- DM;

za župu Oštra Luka, Bok: vlč. I. Krištić, Ulm, 300,- DM;

FREISING/NEUFAHRN

Pomoć zagrebačkom Karitasu

Naši požrtvovni vjernici iz Neufahrna organizirali su 5. prosinca 1982. g. dobrotvornu adventsku akciju. Uz specijalitete koje su pripremile naše vrijedne domaćice i uz svirku provedeno je u dvorani sv. Franje ugodno i korisno popodne. Našu akciju skupljanja pomoći podržali su i naši vjernici iz drugih mjesta svojim priložima. Skupljeni novčani darovi poslani su domovinskom Karitasu u Zagreb. Uvjereni smo da je ovo tek početak ovakvih dobrotvornih akcija.

Socijalni savjetnik...

Je li alkohol lijek? (VI.)

Piše: Vladimir Hudolin

Kasnija su istraživanja pokazala upravo obratno, tj. da alkohol i direktno i indirektno (uslijed pomanjkanja vitamina) djeluje vrlo nepovoljno i na srce i na krvne žile. To njegovo nepovoljno djelovanje na srce nije ograničeno samo na alkoholičare, već on tako djeluje i na nealkoholičare koji više piju, pa se danas smatra da su srčane bolesti, u srednjoj životnoj dobi, često bar djelomično izazvane i alkoholom.

Poslije operacije želuca kojom se, zbog čira na želucu ili duodenumu (dvanaesteru, tj. kratkom dijelu tankog crijeva kroz koji hrana napušta želudac), izvadi onaj dio želučane sluznice koji izlučuje solnu kiselinu potrebnu u probavi, dolazi do probavnih smetnji. Neoprezan savjet liječnika takvoj osobi da sebi pomogne uzimanjem kiselog vina ili alkoholnih pića u vrijeme i poslije jela, dovodi do alkoholizma u velikog broja operiranih. Naime, mada im vino pomaže, ono istovremeno u takvih bolesnika brzo dovodi do oštećenja, a za liječenje takvog stanja postoje danas izvanredni lijekovi, daleko bolji od vina.

Savjet liječnika bolesniku da popije makar i najmanju količinu alkohola dvostruko je opasan. Takav je savjet stručno pogrešan, jer **nema bolesti koja bi se mogla liječiti alkoholom**. Za veliki broj ranije navedenih stanja, a i drugih bolesti protiv kojih ljudi uzimaju alkoholno piće, danas imamo dobrih lijekova pa nije potreban alkohol. Kad bi alkohol i mogao poslužiti kao lijek, trebalo bi ga u strogo određenoj količini davati u injekciji, a ne ostaviti bolesniku da pije alkoholna pića i tako, po vlastitoj volji, određuje dozu „lijeka”. Iznimku čini možda samo otrovanje metilnim alkoholom, koje izaziva vrlo teška oštećenja, osobito oštećenja vidnog živca, uz opasnost slijepoće. Vjeruje se, naime, da se pod utjecajem etilnog alkohola, metilni alkohol brže izlučuje iz tijela. Budući da nemamo drugog efikasnijeg postupka, a stanje je opasno, došlo bi u obzir davanje etilnog alkohola.

Katkada se nastoji dokazati povoljno djelovanje alkohola njegovim navod-

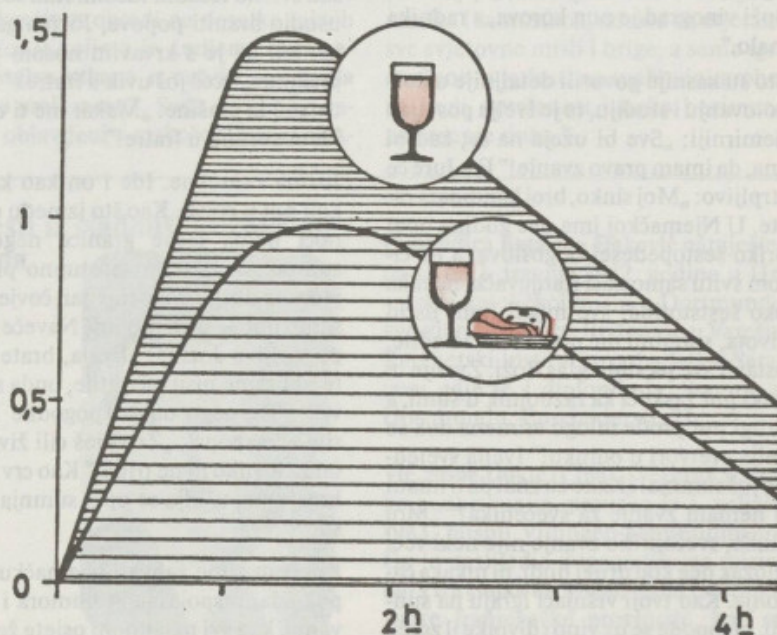
nim svojstvom da zagrijava tijelo. Riječ je samo o subjektivnom utisku. Alkohol, u prvoj fazi poslije uzimanja, širi krvne žile u tijelu pa s krvlju dolazi veća količina topline do periferije tijela. Osim toga, alkohol se izgaranjem u tijelu pretvara u toplinu, a ne može se pretvoriti u mast i stvoriti rezervu. Kad se istroši veća količina topline koja dolazi do periferije tijela, tijelo se naglo hladi i smrzava daleko prije nego u trijeznih osoba, ako se opita osoba nalazi na studenom mjestu. Poznate su vijesti iz dnevnog tiska u kojima su opisani slučajevi osoba koje su se napile, izišle na snijeg zaspale i smrle se.

Daljnja opasnost liječničkog savjeta je i u tomu što svaka osoba, kad dobije takav savjet, malu količinu pića koju je savjetovao liječnik ocjenjuje drugačije nego što je to mislio liječnik. „Mala količina” svakomu znači nešto drugo.

Na temelju svih iznesenih podataka **jasno je da alkoholu kao lijeku danas više nema mjesta**. Što više, alkohol u kombinaciji s nekim novim lijekovima izaziva vrlo teške poremećaje. Kombinacijom npr. alkohola s barbituratima, a i nekim drugim lijekovima za smirivanje, povećava se djelovanje i jednoga i drugog

sredstva (alkohola i lijeka), tako da i relativno male količine lijeka lako mogu, uz alkohol, izazivati opasne komplikacije pa i smrt. Liječnik bi danas bio dužan upozoriti bolesnika, kad mu prepisuje neke od lijekova, da uz njih ne smije uzimati alkoholna pića. Uostalom, on prepisujući pojedine lijekove mora upozoriti bolesnika da, dok se nalazi pod djelovanjem lijeka, ne smije upravljati vozilom. Najbolji savjet koji se može dati je sljedeći: **ako već pijete, prestanite piti ako uzimate neke lijekove**.

Običaji i vjerovanja o povoljnom terapijskom djelovanju alkoholnog pića iz prošlosti, kad je to bilo još i razumljivo, zaržali su se do danas, kad im više nema mjesta i kad je opasnost od alkohola još i povećana, osobito ako se uz alkoholno piće uzimaju lijekovi. Zastarjeli i opasni običaji i vjerovanja kombiniraju se s običajima i vjerovanjima prema kojima je alkohol hrana i prema kojima alkoholna piće daje snagu. Kombinacijom tih običaja i pogrešnih vjerovanja došli smo u situaciju da doista nema momenta u kojem se ne bi moglo piti, uzimajući alkohol ili kao hranu ili kao lijek. Tome pridolazi još i vjerovanje da je alkohol neophodan u društvu za stvaranje dobrih međuljudskih odnosa, o čemu će biti više riječi u sljedećem nastavku.

Manje je štetno popiti čašu alkohola poslije jela nego na tašte

„Ja bih u svećenike”

Riječ zveknu kao čekić po zvonu. „Što to ti očeš?” pita fra Jure, „daj ponovi još jednom!” A on promuća: „Ja bih u svećenike”. Na gradilištu ga svi zvali Ivelja. Ante ‘raspop’ i drugi su ga donekle trpili, ali ljudi kao Jozina, kod kojeg se samo ime rodnog sela činilo Dobro, nisu ga mirisali, a nije ni čudo. Mekane duše ali tvrde volje, Ivelja je za okorjele, samo na što veću zaradu fiksirane tesar, bio kao mušica u oku, skoro osobna uvreda. Nije pio ni pušio, niti letio za suknjama, a kad bi se pri šalovanju zviznuo po palcu, ne bi odmah kao drugi skidao s neba Gospu i sve svece. A što je bilo najgore, on je čitao knjige! Fra Jure ga upita: „Kako ti došla ta ideja? Već si tricet godina, bauštelac bez škole!” Ivelja će polako i ozbiljno: „Čita san onu priču o čobanu Benediktu iz Norveške, koji se pripravlja na Božić tako da bi o adventu odlazio s konjem i ovnom u brda pa tragao za ovcama, koje su iza silaženja stada u ravnicu jeseni ostale izgubljene gore u snigu, prepustene vukovima. Prid Božić bi se vraćao s jedno dvacet ovaca, a njemu se činilo ka da je spasio ljudske duše. To mu bila godinama cila božićna radost.”

Fra Jure se uozbilji: „Ma biži, ko očekuje danas da ga spasiš? Svi misle samo na pare – kog još zanima knjiga, vira il popovi?” Ivelja će tiho: „Ima danas više izgubljeni ovaca i duša neg se misli. Boži vinograd je pun korova, a radnika malo.”

Što su kasnije govorili detaljnije o doškolovanju i studiju, to je Ivelja postajao nemirniji: „Sve bi uzeja na se, kad bi zna, da imam pravo zvanje!” Fra Jure će strpljivo: „Moj sinko, broj kandidata raste. U Njemačkoj ima ove godine opet priko šestopedeset bogoslova, a na cilom svitu samo naši franjevački novaka oko šeststotina: sve mladi ljudi usrid života, spremni dić pogled iznad zdile, ostavit sve pa slidit glas Boži. Zvanje te neki put zaskoči ka razbojnik u šumi, a drugi put prođe mlogo vrimenta dok se želja pretvori u odluku!” Ivelja svejedno još sumnja: „Kako ću znat da li imam il nemam zvanje za svećenika?” „Moj sinko, svećeničko zvanje nije neki veći mozak neg kod drugi ljudi, ni nikaka čarolija. Kad tvoji vršnjaci igraju na suncu, razonode se uz vino i divojke il zgrću pare na poslu, a ti imaš snage ostat uz

knjigu, mislit na više stvari i mirno se Bogu molit, to je talent i pravo zvanje, i ništa drugo. Tri su samo stvari nemoguće: do neba podić ljestve, moru stavit poklopac i smrti načzaminu – sve drugo može normalan čovik, uz dobru volju, postić!” Na baušteli se brzo pročulo da će Ivelja u svećenike. Jednog dana, za ručkom, govori on s Antom „raspopom” (tako ga zvali, jer je tri razreda proveo u „fratarskoj školi”), ali se ovaj razljuti: „Što su popovi danas neg crkveni pisari i knjigovođe? Jest, drže misu i vironauk, al zato se odreć žene i dice i svega? Zvanje danas ne privlači nikog, nema više rajca. Ti sve žrtvuješ, a onda te niko ni ne triba! Ljudi idu danas sa svojim boljkama radije likarima, neg svecima!” Ivelja odvrati mirno: „Ko ništa ne čini, zlo čini!”

Jozina, Bog i batina na gradilištu, uvijek „s ove strane kineskog zida” i bez osjećaja za drugo osim rada, para i užitka, štono moderni učenjaci zovu „ostvariti samog sebe”, umiješa se glasno u njihov razgovor pa poče udarati po popovima s onim starim vicevima o ženama i crkvenjacima, što obični ljudi rado vjeruju i slušaju, jer im teško zamisliti da se mlad čovjek može zanimati za nešto drugo nego za žene, dobro „iće i piće” i za novac. Obično takvi razgovori svrše s onom „najgori su Turci oko džamije”, al sad svršilo teškom tučom. Kad se Ivelja usudio braniti popove, Jozina ga tako izmlati da je s krvavim nosom pao u prašinu. „Očeš još uvik u fratre?” Ivelja ustane iz prašine: „Makar me ti ubio – idem svedno u fratre!”

Jozina zamukne. Ide i on kao katolik koji put u crkvu. Kao što između dana i noći nema jasne granice nego oni sumrakom i zorom postupno prelaze jedno u drugo, tako nijedan čovjek nije samo dobar ili samo loš. Naveče priđe pomirljivo Jozina: „Evala, brate! Ako te ni batine nisu odvratile, onda si pravi!” Više nego udarci pogodile Ivelju riječi ‘raspopa’: „Žrtvuješ cili život – a onda te niko ni ne triba!” Kao crv u zrelo jabuku, ušulja se opet sumnja u dušu.

Koncem zime zahvati Njemačku doba poklada, raspojasanog humora i ludovanja, kad svi najednom osjete želju za plesom, grubim šalama i pijačom. Oti-

šao Ivelja sa zemljacima na takvu šarenu, glasnu zabavu. Nenaviknut piću, stalno diže čašu pa se smije pripit: „Život je lip! Bilo dovika vako! Ko će ić u fratre kod ovako lipi žena!” Ugleda u tom neku gizdavu stariju ženu, sličnu malo našoj albanskoj Majci Tereziji. Kao da ga munja pogodi, čaša mu pade iz ruke. U jednom trenutku mu prolete kroz glavu slike napuštenih ovaca u snijegu, svi oni umirući starci po ulicama Indije, gladna, iznemogla djeca u Africi. Ostavi društvo i pobjegne u noć.

Za cijele korizme mješale mu se po glavci ovce i vukovi, starci i djeca, sela bez crkve i svećenika, vlastita odluka da ide u svećenike i Antine riječi „ti se žrtvuješ, onda te niko ni ne triba!” Uzalud ga fra Jure mirio: „Čega se plašiš? Ako je ribar moga postat apoštol, moš i ti postat misnik! Šta je sveti Petar bija dok ga Isus ni pozva k sebi. Nepismena tukćina! Ako te Bog poziva u vinograd, onda će ti dati i lopatu u ruke!”

Ali Ivelja se plašio odricanja, prije svega smijuckanja svojih vršnjaka na baušteli. Jozina je stajao nad njim u prašini pa mu stalno prijetio: „Reci, očeš zbilja u svećenike, pope, fratre – svejedno?” „Di ću ja, obični tesar, virnicima solit pamet?” Fra Jure se nasmije: „Ajda ti kažem opet jednu o našem svetom Vranu. Ti znaš, sin bogatog trgovca, Vrano bija uvik raspikuća, cile noći provodija uz pismu i pijaču po noćnim trgovima Asiza u slabom društvu. Jednog dana zaluta u šumu ispod grada, di su živili gubavci. Cilo mu gospodsko tilo protrne od gađenja, kad ga oni napušteni bidnici zaokružili. Al ka da ga Bog gurne laktom prema jednom od nji, Vrano klekne uza nj, povi mu rane i poljubi ga.”

Dok su uskrsna zvona brujila po gradu, sjeti se Ivelja Jurinih riječi: „Čovik koji nema vire, ne može bit sritan neg samo

Pabirci

Dok mi spavamo...

„Od 1971. godine u Katoličkoj crkvi u Hrvatskoj jačaju tendencije i one snage po kojima se jedini oslonac hrvatskog naroda nalazi upravo u crkvi, po kojima ga jedino katolička crkva može spasiti od propasti. Zašto od propasti? Zato što ga ugrožavaju, naravno, ateisti i – srpski narod. To da Hrvate ugrožavaju Srbi, to je alfa i omega hrvatskog kleronacionalizma, vrlo opasnog i vrlo glasnog.“

Tome se još može pridružiti činjenica što su u Katoličkoj crkvi u Hrvatskoj stasali mladi kadrovi, vrlo obrazovani, vrlo agresivni, ali i suptilni u svojim odnosima i u pristupu mladima. Posao im je olakšan time što mi snom spavamo! Mi se stalno i samo bavimo konferencijama, a oni živim ljudima, pa se time i mogu donekle objasniti posljednja kleronacionalistička divljanja u pojedinim omladinskim sredinama.“

Stipe Šuvar, član Predsjedništva CK SKH, Vjesnik od 8. 2. 1983., str. 3

Mi smo krivi...

„Mi smo krivi što je Međugorje postalo ono što je. Nismo lučili vjersko od političkog, pa smo nasjeli. Slično je i sa Strazemanom. Za mnoge smo stvari i sami krivi.“

Prof. Ivan Lalić, predsjednik Vjerske komisije Sabora SRH

za kratko vrime. Kad je u povisti svita bilo tolko nesretnika i samoubojica? Moramo im pomoći, Bog to traži!”

Pri rastanku na gradilištu sakupio Jožina, koji je sve mjerio samo novcem, punu kapu maraka među kolegama „za našeg fratrića”. Fra Jure dao lijepu preporuku za provincijala u Hrvatskoj, pa ga kuša ohrabriti za trnoviti put prema Božjem oltaru: „Drvo bačeno u vatru ne ostavlja samo pepeo, neg daje lipi plamen i grije sve oko sebe. Pođi s Bogom, pa pomozi oslobodit ovce od vukova ovog svita!” „Al prije moram sedit s dicom u školi, pa postić čobansku kvalifikaciju!”, smije se Ivelja vedro.

Polazeći vlakom prema Zagrebu, pa dalje za Split, osjećao se najednom kao jedan u nizu od stotine žetelaca, koji zorom svečano koračaju prema zrelim njivama Božjim.

Ivo Hladek

Knjige knjige knjige...

Knjiga koja povezuje obale, ljude i stoljeća

Starohrvatske crkvice nisu katedrale. One su skromnih razmjera. Ali one su brojne po bespućima naše obale i svjedoče o najplodnijem razdoblju hrvatskog graditeljstva. Suvremeni hrvatski umjetnik **Mladen Pejaković** je prije par godina proučio čuvenu crkvicu **sv. Križa u Ninu** i znanstveno dokazao da su naši stari graditelji itekako poznavali zakone prostora i vremena te ih ugradili u svoja zdanja. Na primjer, dokazao je da su naši stari graditelji itekako poznavali zakone prostora i vremena te ih ugradili u svoja zdanja. Na primjer, dokazao je da na sâm dan Božića prva zraka sunca s Velebita povezuje središte svetokriškog oltara s površinom obližnjeg mora. Kao u drevnim egipatskim piramidama, u našim skromnim starohrvatskim crkvicama uključeno je bitno pitanje odnosa vječnoga Boga spram prolaznoga svijeta.

Prva Pejakovićeva knjiga je objelodanjena prije par godina kod NZ Matice Hrvatske pod naslovom „**Broj iz svjetlosti**”. Izazvala je veliku pozornost domaće kulturne javnosti i ubrzo je bila rasprodana. Ta je knjiga potakla umjetničkog fotografa **Nenada Gatina** da u zajednici s Pejakovićem obradi na desetke takvih crkvice u kojima je „**vrijeme tako nerazdvojivo utkano u načelo postojanja mimo prolaznosti**”. Sada su njihovi radovi objavljeni u raskošnoj knjizi STA-

ROHRVATSKA SAKRALNA ARHITEKTURA u zajedničkoj nakladi Matice Hrvatske i Kršćanske Sadašnjosti.

Prvi dio knjige obuhvaća Gatinove doista umjetničke fotografije starohrvatskih crkvice **od Poreča do Kotora i od Lastova do Knina**, dok u drugom dijelu Pejaković tumači zakone prostora i vremena u njihovoj gradnji, s posebnim osvrtom na ninski sv. Križ, tako da je u ovoj drugoj knjizi zapravo sažeta i ona prva „Broj iz Svjetlosti”.

U svom predgovoru Gatin veli da je „ushićeni svjedok sunca koje svakog dana ponovno gradi gradnju od svjetlosnih niti”. Pejaković pak bilježi: „Čovjekovo građenje jest govor. Kuća i crkva izjavljuju značenje u nekom znaku. Nema praznih, nenastanjenih kuća. U njima je vazda njihov najtiši stanar: Graditelj. Kaže se: Kucajte i otvorit će vam se!”

Pejakovićeva i Gatinova knjiga sigurno pripada među najznačajnija djela o našoj kulturi. Štoviše, ona je sama po sebi odsada neodvojivi sastavni dio hrvatske kulture pa će kao takva naći mjesta u svakom hrvatskom domu gdje se njeguje vlastita umjetnička baština. Za nas pak koji smo daleko od domovine, pri listanju ove drage knjige negdje oko nas kao da odzvanjaju riječi Tina Ujevića: „Ustaju iz sjećanja djetinjske uspomene na šetnju puteljcima podno smeđih gruda zemlje i kamenja pepeljastih i plavičastih polja, kada ono na svakom raskršću i na domaku svakog seoca nailazite na kepelicu Bogorodice. Pa onaj prehistorijske mir brežuljaka, crkvice i samostana, odakle su otjerane sve svjetovne misli i brige, a samo igra sunčane svjetlosti na mahovini grobova budi skuršenost i neko bezimeno pouzdanje duha.”

S. Z.

Vijesti iz Naddušobrižničkog ureda

Vlač. Stipe (Čipa) Dukić

Gospođica **Katarina Đaković** namještena je od 1. travnja 1982. godine u Hrvatskoj katoličkoj misiji u Dortmundu kao vjeroučiteljica. Rođena je u Varešu. Katehetski institut je pohađala u Sarajevu gdje je i diplomirala. Stanuje u Dortmundu, Enschederstr. 21.

Vlač. Stipe Dukić (Čipa), svećenik splitske nadbiskupije, preuzeo je 1. veljače 1983. misiju Villingen-Schwenningen. On je naslijedio dugogodišnjeg misionara **fra Gojka dr. Musu**, člana Hercegovačke franjevačke provincije, koji se vraća na novu službu u svojoj zajednici.

Čudesni svijet čovjekova nastajanja

(Die wunderbare Welt des menschlichen Entstehens)

Čovjek iz dana u dan sve više otkriva i sve bolje upoznaje tajne svemira. Miliardama godina mjeri udaljenost zvijezda. Dalekozorima, satelitima i snagom zaključivanja doznaje broj, sastav i težinu nebeskih tjelesa koja nas okružuju. Sa svojega malog „zrnca prašine“ – naša zemlja i nije ništa drugo kad se usporedi sa suncima i zvijezdama – promatra on beskrajnost svemira i uči, traži, divi se.

Proučio je čovjek i svoj planet – zemlju. Otkrio je zakone koji na njoj vladaju, ušao je u tajne elemenata i njihovih sastava. Djelomično je proučio i tajnu života i još je uvijek proučava. Jer život je, posebno ljudski, velika tajna.

U posljednjim desetljećima na dugo i na široko je pisano i izvješćivano o prvim trenucima čovječjeg bivovanja, o nastanku i ranom razvoju ljudskog zametka (embrijona). Učinjene su i divne fotografije, napravljeni su filmovi, napisane knjige koje dokazuju da čovjek počinje živjeti s časom svojega začeca.

Nedavno je jednom američkom fotografu uspio jedinstven pothvat. On je, u suradnji s ginekolozima, uspio savršeno uslikati prve dane i tjedne ljudskih zametaka u krilima deset trudnica. O tom izvješćuje njemački časopis GEO od 2. veljače 1983. godine, ne krijući čuđenja i divljenja. Evo što se na temelju tih fotografije sa sigurnošću doznaje:

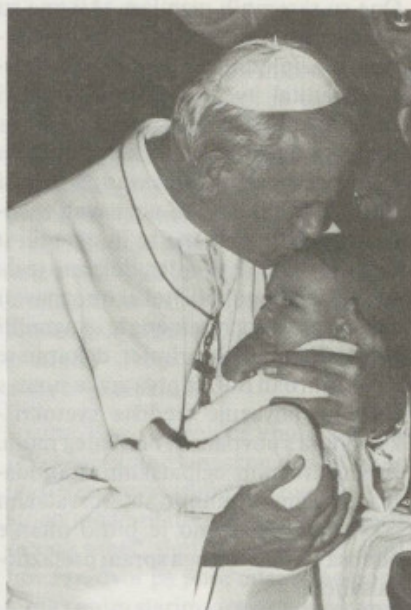
- u 24. ili 25. danu poslije začeca u ljudskom zametku počinje kucati srce, ljudsko srce. Broj otkucaja – 65 u minuti. Tada je zametak velik svega tri milimetra;

- između četvrtog i petog tjedna od začeca na nerođenom djetetu su jasno prepoznatljivi glava i ruke. Dijete je u tom razdoblju života malo veće od jednog centimetra;

- između šestog i osmog tjedna dijete narasta na tri centimetra. Jasno se prepoznaje lice, oči i nožice. Već u osmom tjednu prinosi prstić na usta. U tom istom tjednu razvijaju mu se unutarnji seksualni organi. Da li će dijete biti dječak ili djevojčica, ovisi o hormonima;

- u četvrtom mjesecu trudnoće zametak teži oko 250 grama i dugačak je od

20 do 25 centimetara. Skoro svi organi su potpuno razvijeni, pa mozak preuzima svoj posao upravljanja organizmom.

Dijete u Papinu naručju

Očito je dakle da je ljudski zametak od prvog trenutka svog postojanja pravo ljudsko stvorenje, čovjek. Crkva katolička ne prestaje ponavljati da je svako ubojstvo zločin, ali da je ubojstvo onoga koji ne može pobjeći niti se može braniti (pobačaj) posebno gnjusno zlodjelo. Zato obnovljeni Kodeks crkvenoga prava i predviđa najstrožu crkvenu kaznu izopćenja za one koji počinjavu pobačaj.

Iv.

Vapaj nerođenog djeteta

Kako si se, majko, radovala, kad si moga brata dobivala.

Dugo si se mjeseci brinula kako svoga da opremiš sina.

Pa i seku čekala si malu – dvoje djece bilo je u planu.

Al', nažalost, i ja dođoh treći, mišljah, to će majku da usreći.

Al' ti, majko, tvrda srca bila, preda mnom si vrata zatvorila.

Tražila si pomoć od doktora da se dijete roditi ne mora,

da se riješiš čeda nerođena, jer si i ti sad moderna žena.

Nisi znala što će sa mnom biti, kakve ću sve muke promučiti.

Drugo djeci sve se lijepo sprema: krevet meki i topla pelena.

A ja jadan kukam bez prestanka zašto mene sad ubija majka.

Ne priprema krevetninu meku već me baca u studenu rijeku.

Hladna rijeka krevet mi je meki, ležim u njoj, ne u toploj deki.

Sad si, majko, laka, bez problema, al' ti duša teža od kamena.

Moj se život na početku ruši, mila majko, teško tvojoj duši.

Katica Kajinić

**ZZ ŽIVA
ZAJEDNICA**

Herausgeber:

**Kroatisches
Oberseelsorgeamt
in Deutschland**

Schreyerstraße 1 · 6000 Frankfurt a. M. 70
Telefon: (0611) 638213

Verantwortlich: Pater Bernardo Dukić

Redakteure: Pater Ignacije Vugdelija
Pater Bernardo Dukić

Redaktionsrat: Dragan Čuturić, p. Josip
Mrkonjić, p. Stjepan Pavić,
Branko Šimović

Jahresbezugspreis: DM 10,-

Bankverbindung: Konto Nr. 129 072 bei der
Stadtsparkasse Frankfurt (Blz. 500 501 02)

Satz: Fotosatz Service Bauriedl
6082 Mörfelden-Walldorf

Druck: Scholl + Klug Druckerei GmbH
6082 Mörfelden-Walldorf

Postvertriebsstück 1 F2384 E Gebühr bezahlt:

Scholl + Klug Druckerei GmbH · 6082 Mörfelden-Walldorf 1